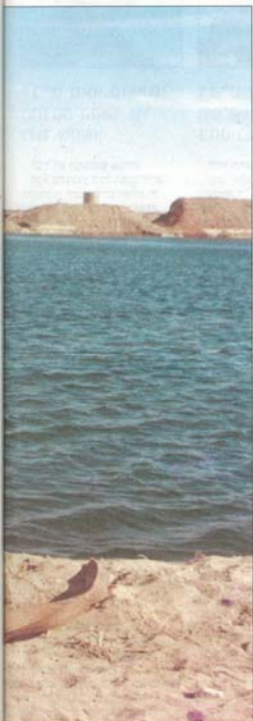

חבל על הזמן, גם על

המלחמה הזו עם רוח מרוממת, ויכרונות של חיילים מצרים ברחים אטאנו ומשאירים את נעליהם ורוביהם מאחור. אחרי המלחמה הקצרה הזו יצאנו לקצונה, וסיימנו את שירות החובה שלי כקצין הקשר של גורד 50. המשמתי לשרת במילואים כקצין קשר, ולקחתי חלק במעט יומיומי במלחמת ההתשה מול הירדנים. "כאולם הימים חיינו באשליה שאנחנו באמת שולטים בקו התעלה, חשבנו שהיא מפרידה בינינו לבין המצרים לעולמי עדי. לא ידענו מה זה להיות מותקפים, להיתפס עם המכנסים למטה. רק שלושה ימים אחרי פרוץ המלחמה נשלחה חטיבת הצנחנים לסני, ועוד באותו הלילה מונתי להיות קצין הקשר של כוח הצליחה של הצנחנים - 100-2 לחמים שהיו עתידים לחצות את תעלת סואץ. הצליחה הייתה בעלת חשיבות אדירה, קיוונו שזו תהיה נקודת המפנה שתהפוך את היוצרות ותחזיר את צה"ל ממגננה למצב של תקיפה.

יצענו כל הלילה, שכאני בנגמ"ש עם המה"ס, רני מט, וקצינים בכירים נוספים. המטרה שלנו הייתה להגיע למקום בציר לקקו שנקרא "האבנים הראשונות", בו סימן אריק שרון את קו התפר בין הארמיה השנייה לשלישית, המקום הכי צר בתעלה ונקודת התורפה של הצבא המצרי".

■ כך ניצלנו ■

"כלילה שלפני הצליחה ויהיו את המקום המיועד, בכניסה לחצר המוות המפורסמת, וירדנו מהנגמ"שים. על הגב שלי היו ארבעה מכשירי קשר שונים - מול החטיבה, מול הריטמ"ל ומה לא. הייתה הרגשה כאילו כל מרג"ט ישראלי ובע"ל יוכיח על הגב שלי, ואני נותן את המעך למח"ט. כל צונית הביטחון חיכתה רק לנו, רצתה לדעת אם כבר נצלנו או לא.

"ידעתי שיוכזע עליי אחריה אדירה, היסטורית, חשובה מעין כמות, וזה הביא אותי לתחושת עליון מסיימת. ידעתי שלא משנה אם אני אפצע או אם יקרה לי משהו - אין מצב שאני עוזב את התפקיד. ובתור בעל פה את כל רשות הדיבור והתודרים, הייתי חייב לקשר את המה"ס עם העולם.

"דקות מספרות לפני הצליחה חדר פגז תועה לחצר המוות ופגע בי. הייתי הפצוע הראשון בראש הנגמר, ולמעשה - מכשירי הקשר הרבים שהיו על גבי הצילו את חיי. איבדתי לכמה שניות את ההכרה, וכשהתעוררתי הייתי מלא בדם וסבלתי מכאבי תופת. רסיסים רבים חדרו לי לגב התחתון, והחלל לגרוד לכיוון עמוד השדרה.

"אירוס החטיבה אמר שצריך לפנות אותי לאחור, לאר המסבתי ולא הייתי מסכן לחשוב, אפילו לא לשכריר שניות, על להתפנות ולא לקחת חלק בצליחה. 'חבל על הזמן', אמרתי לו, 'גם על אלונקה אני נשאר פה'.

"לא רק שרשנתי שיש לי אחריות כלפי המה"ס, אלא שהיו מסביב המון אנשים שהסתכלו עליי. אני הייתי מתפנה - איזו רוגזת זו הייתה צינתי החיילים שלי יראו את מורטיס הולך קריטה, גם אם הוא פצוע. הנוגיה שעללי נתפסה לתחושת מאלותה, וביקשתי שמישהו ייקח אותי במים כל

אפרים פורטיס קיבל את עיטור המופת על שסירב להתפנות והמשיך לבצע את תפקידו בצליחת התעלה, אף שנפצע קשה פעמיים

את אותו פגז אפרים פורטיס בזמן השירות המריד בחטיבת הצנחנים. הוא היה קצין הקשר, הוא הייתה קצנת החץ והנפנפים של הגרוד. בעיצומה של מלחמת יום הכיפורים הייתה תמר בחורש התשיעי להריגה עם בתם הבכורה מורטיס, שלחם ונפצע בצליחת התעלה כקצין קשר במילואים בחטיבת הצנחנים, הודיע לה ששמה של התינוקת יהיה אפרת - על שם רשת קשר המכצעים החטיבתית בזמן במלחמה. כל תכרו לפלוגה דוברו על הבת שטרם נולדה. השם הוחלט בידו, בתוך "משפחת הצנחנים" הזו, שמהרה בית שני למורטיס ולבני משפחתו. "אנחנו קשורים אחד לשני בעבותות, ארום לקרב שנלחמו בתוך אל כתר וגורלם קשר זה בזה. למרות שלאובני חלקם כבר לא בין החיים, הם ממשיכים ללוות אותנו עד היום".

■ איך הכל התחיל ■

"התניסתי כלוחם לגרוד 890 של הצנחנים, והשתמתי בקרבות סיני במלחמת ששת הימים. יאנו

מי האיש

סרן אפרים פורטיס

קיבל את עיטור המופת מלחמת יום הכיפורים ומקור בעת ואירוע: קצין הקשר של צליחת התעלה ובזמן קצין הקשר של חטיבה 55 עיטור ביום: מנהל וכעל חברת "open-sky"

אפרים פורטיס הצעיר בתעלה. "היחידה פשוט לא עזבה"

הזמן. סמל המלחמה שלי, בושניק, ראני לי מאז ועד לסוף המלחמה. "צלחנו את התעלה בסביבות 1:00 בלילה, ובתרגומות דיווחתי בקשר 'אקופולקי' - מילת הקוד שהודיעה לריטמ"ל שהצנחנים השלימו את הצליחה מהגדה המזרחית לגדה המערבית בהצלחה. בבוקר גילו אותנו המצרים והחלו להפגין, ובאותה ההפגנות

לונקה אני נשאר פה

אבל ברחתי משם וירדתי בטרמפים בחזרה ליהודה שלי בתעלה.

"הייתי שלושה ימים אחרי הגנתות, עדיין מלא בתחושות על הירידים, אבל קיבלתי החלטה שאני לא צריך לנוח ולא צריך להבריא. החלטתי שהפעמים יכולים להגיד גם בגדה המערבית צה"ל על התעלה, וכך נשארת" עוד חודשים רבים במילואים.

"השתחררתי משרות המילואים בגיל 50, אחרי שנים בהן הייתי קצין הקשר החטיבתי. היום אני מרצה בתיכונים ובחיזרות צה"ל על מודעת סרב, ומרשים שהמחשבות שלי הוא לרוב עם הדורות הבאים, להסביר להם על המלחמה הזו."

■ כך השתנית ■

"המלחמה הזו ביגרה אותי בצורה כלת רגילה, משום שבניגוד למלחמת ששת הימים – בה הייתי ילד בן 18 וחצי – ביום הכיפורים כבר הייתי קצין ששולח חיילים לקרב. על סמך מילה שלי התבצעה כניסה למערבה, נקבעו חיים ומוות. רשתי כמיטב יכולתי, מתוך רגשות פטרוניים ואחריות, ואני חושב שקיבלתי שגויות וכלים מיותרים לכל החיים. "המלחמה הזו היוותה חלק גדול ובלתי נפרד מגיבוש האישיות שלי. הפיוח שלי יותר ארוך, ברגעי לחץ אני מתפקד מצוין, ואני תמיד מנסה לנהל ולהיות מנוהג. מנה המידה של מי שנכנס לא התופת ריבץ ממנה משתנה לגמרי, כך שבסוגים קשים אני אוטר לעצמי: אם הצלחתי לחצות את תעלת סואץ ולחזור בחיים – אז כנראה שאני יכול לעשות הכל."

■ העיסור ואני ■

"אמי הייתה מפקדת פרטיזנים מפורסמת באותנה, ודודה היה הנגיד פריוס, גיבור יוון הודיע – אז מי יודע – אולי הנחישות הזו היא בגנני, ולבת דודתו אל שושלת של גיבורים, למרות זאת, אני לא רואה בעיסור הזה פרס אישי שניתן לאפרים, אלא משור שיביט אתי באי בשם כל חברי בצנחנים. זה הגיע לכולנו, לכל החיילים שהיו אתי שם, שכלעצורם שום דבר לא היה יכול לפקוד."

"תמיד הרגשתי שלבוסטיק, הבחור שהשקע אתי במים כל המלחמה, הגיע צליש הרבה יותר ממני, והמלצתי עליו כמני הודעה. אני מעריך אותו מאוד, ובלעדי לא הייתי פה היום."

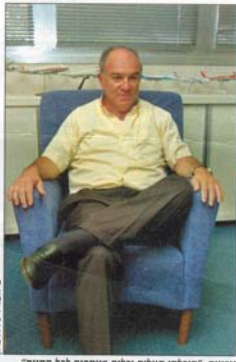

תיעודם ביומנים את מלחמת יום הכיפורים
נתנתם או קיבלתם סכומים במהלך המלחמה

לצורך הפקת ניגון סיחור של
דוחים של מכתבים, תמיכה ותמונות
שנכתבו ושלחו במהלך המלחמה.
נא למנות ללחם, לטלפון 054-5684743
או למנות 03-5684512 או בדואר אלקטרוני:
idfmag@yahoo.com

מכשירי קשר. כמובן שלקחתי על עצמי את המשימה. הייתי צריך לחצות את גשר הגלילים בריצה, ברגל, ללא רכב משוריין. ההיגיון פשוט לא עבד. תוך כדי ריצה על גשר הגלילים, שבצדדיו היו רוחות קטנים כמו בשיטראות של סנק, נסלתי ארצה בחוסר. שתי הרוגים שלי נקטעו עמוק בחריצי הגשר, ופשוט לא הייתי מסוגל להוציא משם את הירידים ולקום.

"דינו, ט, שצפה כי מהרד השני ביהר עם יתר הצנחנים, קרא לי לחזור חזרה. ורי אני לא יכול להיות תקוע כאמצע הגשר – וירדו שם ללא הפסקה, כטווח אפסם באתו הרגע הבנתי שאני חייב להציל את עצמי, והחלטתי פשוט להשאיר שם את כפי הר. בכותף על-אנשיים, שסמקלים רק בסכנת חיים אמיתית, פשוט שלפתי את הירידים בחוזק מתוך התריצים. השארתי שם חצי מכף הר שלי, ושכחתי את כל אצבעות הירידים פרט לשתיים. טלטלתי את

עידן לויט ארז

פרטים. "קיבלתי שגויות וכלים מיותרים לכל החיים"

עצמי בחזרה לצד השני, שם תפסו אותי. הייתי מלא ברם, כל העור הובשר הפוך. מיד תכשו אותי, ומרוב כאבים בירידים כבר שכחתי את הפציעה בגב. למרות הפציעה הגב, איבדו השמיעה הריסוק הירידים – לא היה צ'אנס שמישהו מחזור אותי הביתה."

■ בתום הקרבות ■

"המסכתי' הלאה למרות הפציעות, וב-22 בחורש, רגע לפני שנכנסנו לחליטה בפאתי איסטמליה, התקבלה ההחלטה על הפסקת האש הראשונה. רק אז, בסקודה של רני טט, התמנית לאחור. זרקו אותי לתיקופטר התעוררתי בבת-החולים אסף הרופא, שיות לפני כניסה לגינת לסיקום ולשחזור פגות הירידים. אחרי אשפוז וזרו לי ללכת לבית-הבראה,

נפגעה השמיעה שלי קשות. באותו הזמן מתחתו את גשר הגלילים על התעלה, וכוחות רבים המשיכו לתעות. לאט לאט העברנו את צבא ההגנה לישראל אחרינו. התקרטנו לכיוון איסטמליה, ללחמים כל הזמן, תוך כדי תנועה, בקומנדו המצרי. "וישיים אחרי שעברנו את התעלה לאמריקה, ביקשו מתגנב שיצוה אותה בחזרה וביא מהרד הישראלי